

אלו טרפות פרק שלישי הולין

כרזי דבי חלפי. פי' בקונטרס דליירי בחגבים ולא משמע כן
דכולה שמעמין בעופות איירי ועוד אי בחגבים טמאים איירי
פשיטא דלקי עלייהו משום שרץ העוף אלא בעופות קטנים מאד
איירי ושורזין על הארץ וקמשמע לן דמטעם שרץ העוף אסירי

פוסלני מי הטאט. אם שמו מהן מפני שאין מוציין אלא מגזיין
פיהן לאחר שקולטות את המים והמים נופלים מפייהם והרי הן כמיני
שנעשת בהם מלאכה דק"ל במסכת גיטין (דף נג.) שהמלאכה פוסלתן;
חוז מן היונה מפני שמוצא. וצאלו הנותרים לא נעשה מלאכה: **ואם**

איסא. דתסיל מין יונה הוא: **פסול**

מוצץ ומקיא. ואפילו הכי מין יונה
הוא דהא מוצץ ושאר עופות אין
מוצצין אלא שאצין בחרטום התחמוץ
וכיון דתסיל מקיא פוסל מפני הקיאה
המעורבת והוא ליה כרוק צעלמא
אי נמי משום מלאכה: **כופשני.**
תורין צלשון ארמי: **זווייני.** על שם
מקומן: **אוזב יון.** וכל אלו מין אוזב
הן אלא שיש להן שם לוי. אלמא שם
לוי פסול והאי מקשה סבר דזווייני
שם לוי הוא ולא על שם מקומן: **כל**

שנשמה שמו קודם ממן טורה. כגון

אוזב וצחמה תורה והקפידה כגון

אוזב שהזכירתו תורה צכמה מקומות

ולא נשמט לנו מקרא לכתוב אוזב

בשם לוי שמע מינה קפידא הוא:

כופשני. לשון של תורים: **הני כרוי.**

מגזין: דבי חלפי. אורטאו"ש: **דבי**

כרזא. כרוז: **ומלקין עלייהו משום**

שרץ העוף. דלאו ספק יניהו אלא

ודאי טמאין: **לרדא.** ברדא: **בר**

מיניה. מבלעדיו כלומר סור מעלינו:

חוצא וחוצא הרנוגא וסוגא כוחילנא

שושלמי: והני קורקבנן נקלף כסנינא.

ושאר שלשת הסימנים מבוררים בהן

ומספקא לן אי קילוף הוא הרי יש להן

ארבעה סימנים ויאלו מספק כל עופות

טמאין ואי לאו קילוף הוא אין כן אלא

שלשה ובספק שאר עופות טמאין

שיש להם שלשה סימנים: **דלא הוה**

מיקלף קורקבינה. אלמא עוף טהור

נמי זימנין דקשה לקלפו: **עמוני ולא**

עמוני. הלכה רווחת בישראל דתבי

(דברים כג) על דבר אשר לא קדמו

אתכם ואין דרכה של אשה לקדם:

חיויה דדרסה ואלנא. ראוה חכמים

שדורסת ואוכלת והיינו גירותא דלמרי

לקמן צפ' כל הבשר (דף קט): אסר

לן גירותא שרא לן לינשא דכורא

שטעמו כטעמו. ומתוך שאין לנו

בקיחין בהם נראה לי דעוף הבא

לפנינו יש לומר שמא ידרוס דהא

הן תרנגולתא דאגמא היו מחזיקין

בעהורה ולאחר זמן ראוה שדורסת

ואין עוף נאכל לנו אלא במסורת

עוף שמסרו לנו אבותינו בטהור ושלא מסרו לנו יש לחוש וצמסורת

יש לנו לסמוך כדלמרי לקמן (דף סג): שעוף טהור נאכל

במסורת: **שצור אנדרפטא.** שם העוף: **פירוז רשעא.** שם

אדם שהיה מוחזק רשע בעיניהם: **מרדו וגיד ואכיל.** שם

עוף אחד וכן כולם שם עופות הן: **פירוזה אמגושא.** שם

מקשף והוא עשה לשכת בית הפרוה במסכת יומא (דף לה):

בת

פוסלין מי הטאת חוץ מן היונה מפני
שמוצצת ואם איתא ליתני חוץ מיונה ותסיל
א"ר זירא זה מוצץ ומקיא וזה מוצץ ואינו
מקיא אמר רב יהודה הני כופשני צוצייני
כשרים לגבי מזבח והן הן תורין של רחבה
מיתבי ^א אוזב ^ב ולא אוזב יון ולא אוזב
^ג כוחלי ולא אוזב רומי ולא מדברי ולא כל
אוזב שיש לו שם לוי אמר אביי כל שנשתנה
שמו קודם מתן תורה והקפידה תורה עליו יש
לו שם לוי פסול והני לא נשתנו שמן קודם
מתן תורה רבא אמר הני כופשני צוצייני
באתרייהו סתמא קרי להו אמר רב יהודה
הני כרוי דבי חילפי שרו ^א ודבי כרבי אסירי
אמר רבינא ומלקין עלייהו משום שרץ
העוף ואמר רב יהודה צרדא שרי ברדא
אסיר וסימנך בר מיניה מרדא ספקא ^א אמר

רב אסי שמונה ספיקות הן חובא חוגא סוגא

והרנוגא תושלמי ומרדא כוחילנא ובר נפחא

מאי ספיקיהו: **עופות טהורים קורקבנן נקלף**

וטמאין אין קורקבנן נקלף והני קורקבנן

נקלף בסבינא והא היהא בר אווזא דהוה בי

מר שמואל דלא הוה קא מקלף קורקבניה

ואותביה בשימשא וכיון דרפי איקליף התם

דבי רפי איקליף בירא הכא אע"ג דרפי לא

מקליף אלא בסבינא אמר אביי תרנגולא

דאגמא חד משמונה ספיקות הוא והיינו מרדו

אמר רב פפא תרנגולא דאגמא אסירא

תרנגולתא דאגמא שריא וסימנך ^א עמוני

ולא עמונית דרש מרימר תרנגולתא דאגמא

אסירא חיויה דדרסה ואכלה והיינו גירותא

אמר רב שבור אנדרפטא שרי פירוז

אנדרפטא אסור וסימנך פירוז רשיעא אמר

רב הונא בוניא שרי פרוא אסיר וסימנך

פרואא אמגושא אמר רב פפא מרדו וגיד

ואכיל שרי סגיד ואכיל אסור וסימנך ^א לא

תשתחוה לאל אחר אמר שמואל שתיא

חמרא אסירא וסימנך ^א שתויי יין פסולין

לעבודה ואמר שמואל מזגא חמרא אסירא

בת

לכן נראה כפירוש הקונטרס ויש להמיר א כל עוף שקרקבנו נקלף

וסימן אחד עמו דפרס ועוניה אין להם אלא סימן אחד ועורב

ושאר עופות אין קורקבנן נקלף וגם ^א (רבי חיים) א [רבינו מנחם]

פירש בני עוף הבא בסימן אחד טהור קבלה צדינו מאבותינו שזה

הסימן קורקבנו נקלף משמע שר"ל דהוא דלא משכחא אלא או בפרס

או בעוניה זהו קורקבנו נקלף אע"פ שפי' ר"ח לעיל גבי תלתא

הדרי צבולו עשרים מהם ג' א' עורב יש לו שנים ופרס ועוניה יש

להן אחד נשר אין לו כלל כגון שיש צאלו עשרים זפק וקרקבנו נקלף

הנוכרים למעלה ופרס ועוניה אחד מהם יש לו אחד מאלו הג' ו

והאחר אינו מאלו הג' כלל לא זפק ולא אצבע יתירה ולא קרקבן

נקלף אצל אינו דורס והוא אמינא נלמוד מזה לעוף הבא בסימן האחד

שהוא טמא לפיכך כתיב נשר א עכ"ל כל זה לא כתב אלא

לסימן צעלמא ולא היה סבור שכן הוא האמת אלא כמו שפי' שקרקבן

נקלף היינו ההוא דלא הדר צבולו ולפי מה שפירשתי שיש

להמיר כל עוף שקרקבנו נקלף עמו א"כ אותו עוף שקורין קווינא

צלע"ז עוף טהור הוא שהרי יש לו לסתות כאדם ואמרינן בפרק

המפלה (נדה דף נג.) דקריא וקיפופא יש להם לסתות כאדם והיה נראה

מתוך כך לומר דזפק הוא סימן הרביעי דלא משתכח אלא או בפרס או

בעוניה ואותו עוף שקורין קווינא דדומה לבוס וישוף שהן מתעשה

עשר עופות שם אינו דורס ויש לו א צפק ואצבע יתירה ונמנא

דמשכחת להו כולו סימני

הנה עורב בשאר עופות ועורב בלא פרס ועוניה אלא עוף טהור

יהיה ומהו יש לישב ההיא דנדה דהכי קאמר ואף ר"מ לא אמר

אלא בקריא וקיפופא כלומר או כיוצא בהם אף בשאר עוף שאינו קריא

וקיפופא אלא עוף טהור קריא וקיפופא ואפשר דאותו קווינא

טהור הוא או שם אחר עורב מין עורב ועוד הוה א"כ שם אחר

עורב מין עורב ועוד ומהו לעיל פירשתי דעורב אינו דורס

והמקדקדק יכול להצין אותו ותן לחכם ויחכם עוד:

תרנגולתא דאגמא שריא תרנגולא דאגמא אסירא. אין לפרש

שהקצנה מותרת והזכר אסור דכל היולא מן הטהור טהור

אלא שני מינים הם הקרואים כך וצין צוה וצין צוה הוכר והקצנה

שוין ^א: **הזייה רבנן דדרסה ואב"ה.** מתחלה היו סבורים

דלא דרסה ואלה ובהאי סימנא לחודיה היו אוכלים אותו

דלא חיישין לפרס וצוניה דלא שכימי בישוב או קיס ליה

בגויה דלאו ממין פרס ועוניה הוא:

הא

רנו א מיי פ"ט מהלכות
פרה אדומה הלכה יב
קמג עין לג':
רנו ב מיי פ"ח מהל'
פרה הלכה ה:
רנה ג ד מיי פ"ח
מהלכות מאלכות
אסורות הלכה יח קמג
עין סב טו"ט: י"ד ק"י
פכ ס"ב:

שיטה מקובצת

אל לפי שדומין להם דכל
זה דוחק: א ירש להחיר
מתוך כך כל עוף: א וגם
רבינו חננאל פי' גבי עוף
הבא: ד יש לו אחד מאלו
השלשה והאחר אין לו
מאלו הג' כלל: א לפיכך
כתיב נשר ע"כ וכו':

רבינו גרשום

פוסלין במי הטאת כר
כלומר אם שרתו מהם
פוסלין משום מים שאובין
מפני שדרכן כששותין
מקיאין: חוץ מן היונה
מפני שהיא מוצצת.
כשהיא שותה ואינה
מקיא ואם איתא ליתני
חוץ מן היונה כר' כלוי
ואם איתא דתסיל דמאי
ליונה ליתני חוץ מן היונה
ותסיל: כופשני דצוצייני
כשהו כר' הכי שמייהו
אזוב כוחלי פירש ולא
כל אוזב שיש לו שם
לוי כלומר הבא נמי כיון
שיש לו שם לוי כופשני
דצוצייני ליהו פסולים
כרואי (גרסי'): דבי חילפי
כר' כלומר דדיירי בני
חילפי שקורין אורטייש
בלע"ז. רבינו בורכי מוקלש
ברדא אסיר וסימני בר
מיניה ^א כלומר ב' וברדא
וסימנך פירוה אמגושא
כר' במס' יומא לשכת
בית הפרוה זו היא פרוה
אמגושא שמכשף בשאה:
מרדו (מורג שרי) נגיד
ואכל כך] שמו של עוף:
סגיד ואכיל אסיר (עוף):

א) נראה דל"ל כלומר נר
מיניה כנדרס שאסור לאכלו.

תורה אור השלם

1. וְלִקְחָהּ אוֹזֵב וְקָבַל
בְּמֵימָה אִישׁ שְׂדֵהוּ וְהָיָה
עָלָיו דְּמָהַל וְעָלָה כָּל
הַבָּיִת וְעָלָה הַדְּפָשׁוֹת
אֲשֶׁר הֵיוּ שָׁם וְעָלָה הַבְּעֵצָה
אֲשֶׁר בָּהֶן אוֹתוֹ אוֹ בְּמֵת
אוֹ בְּקֶבֶר: בְּמֵדֵבָר יִשׁ
2. כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל
אֲחֵר בְּיַד יְיָ קָנָא שְׂמוֹ אֵל
קָנָא הוּא: שְׂמוֹת לֵד יָד

לעזי רש"י

אורטאו"ש נאורטאו"ש.
סרפירם.

מוסף רש"י

מפני שמוצצת. ואינה
מחזרת ממים שצפה
לחזור ולטפסף בתוך הכלי
דקמן המס (פרה פ"ט
מ"ג). שמתה מן צבחה
חיה ועוף פסולין מפני
שמקיאם מפייהם לתוכן
וכבר בטלו צפיהן מחזרת
מי חטאת (גיטין פ"ג).
אזוב ולא אוזב יון כו'.
כל היכי דתבי אוזב דריש
ליה הכי (סוכה י"ג). כל
שנשתנה שמו קודם
מתן תורה. שיש בו מכה
מיצין וכל אחד שם לוי לו
כמו אוזב כוחילת וקודם
נשתנה מורה והקפידה
שכחוב צכמה מקומות אוזב
ולא נכתב בלחש מן אחד
משמות הללו ש"מ אסמס
אזוב קפיד רחמנא (סו).
הא

אלו טרפות פרק שלישי הולין

סד.

עין משפט נר מצוה

(א) מ"ח מוחק סך ומניח גבי ביצים וה"ג דגים ואלו סן סימני וכו' כי הוא סופא בדרייתא לעיל, (ב) תוספתא פ"ג ה"ח ע"ט, (ג) ו"ל הלכות מנחות והלמן מפפס, (ד) תוספתא פ"ג ה"ח ע"ט, (ה) לעיל סכ"ו, (ו) ו"ל מטמאה בכעדה, (ז) ביצה ו, (ח) ע"ף לע"ב, (ט) סך דרשה לא מנחא בחמיגי ועי' מוס' סנהדרין כו. ד"ה כדור וכו' זייט כדרשין כדדשין בפסיקתא רמא דבני תמים וכו' ע"ש ועין ש"א, (י) ו"ל דלא שלפומא וכו' העמיקו הוסי' דגים, (יא) וישע' מוספתא ע"ט, (יב) אמר רבא ע"ש, (יג) אמר רבא ע"ש, (יד) אמר רבא ע"ש, (טו) וישע' מוספתא ע"ט, (טז) אמר רבא ע"ש, (יז) אמר רבא ע"ש, (יח) אמר רבא ע"ש, (יט) אמר רבא ע"ש, (כ) אמר רבא ע"ש, (כא) אמר רבא ע"ש, (כב) אמר רבא ע"ש, (כג) אמר רבא ע"ש, (כד) אמר רבא ע"ש, (כה) אמר רבא ע"ש, (כו) אמר רבא ע"ש, (כז) אמר רבא ע"ש, (כח) אמר רבא ע"ש, (כט) אמר רבא ע"ש, (ל) אמר רבא ע"ש.

עוצרי דגים. ביצי הדגים כמות שהן מחוצרים יחד: שזודים. עבה ככדור פלוט"א: כודרה ועגולגולת. חדא היא דלי תנא עגולגולת לחודה הוה משמע עגולה כעדה וכגינה להכי תנא כודרת ועגולגולת כעיגולה של כדור צעוצי והדר מפרש ראשה אחד כד וראשה אחד חד דלא ככדור ממש אלא משוכה לארעה ועגולה לחצה: כד. פלוט"א בלע"ז. שאינו חד אלא ככדור: **חלבו.** אלבוין: חלמון. מוי"ל: **ביצה השרץ.** כז והלטאה מנילין ביצים. ולקמן מפרש למאי הלכתא אשמעינן שהיא ביצת השרץ ימיני טמאה סתמא: **בחסופוס.** דליכא למיקם אכודרת ועגולגולת: **צטרופוס צקערה.** שהכל מעורב: אין מוכרין. ביצה של תרנגולת טרפה לעובד כוכבים דילמא דר מוצין לה לישראל אלא א"כ טרופה צקערה דתו לא זיין לה ישראל מיניה לפיכך הואיל ומותר למכור להם ביצה טרופה צקערה אין לוקחין ביצים טרופות דלמא דטרפה הואי וזבנה ישראל ניהליה: הכי גרסינן **אלא אמר ר' יורא סימנים לאו דאורייתא.** הנך סימני ביצים לאו הלכה למעשה מסיני ניהו ולא סמנין עלייהו: **ח' ספיקוס הן.** צעופות כדאמרן לעיל בשמעתא: ליצדוק **צניזים דידהו.** ומהם הוא ניכר אם עוף טהור הוא: **ודאי טמאה.** ואי אמר לך עובד כוכבים של עוף פלוני טהור הוא ודאי משקר: **אכל ראש אחד כד כו'.** סייפתא הוה אף סמנים לעובד כוכבים לדבריו אי אמר לך של עוף פלוני טהור סמוך עליה דקא מסייעי ליה סימני ואי לא לא תסמוך לעובד כוכבים דלבריו אי אמר לך של עוף פלוני טהור סמוך עליה דקא מסייעי ליה סימני ואי לא לא תסמוך עליה: **ה"ג דאיכא דעורבא דמי לזיונה:** שיוכל ליגע צריקוס: של נחש דומה לשל שרץ וטומאה אין זה: **השורץ על הארץ.** ואי לא אשמעינן שהיא ביצת השרץ אלא טמאה סתם ה"א משום עוף טמא הוא דאסירא ובעי לאתרוייהו זיה משום שרץ העוף ואי אתרו זיה משום שרץ הארץ לא לקי: **ח' מדריגין.** הא דרבי אליעזר זן יעקב מדרבנן הוא דקאסר בטורחין אבל טמאין שרץ גמור הוא ולוקה לדברי הכל וכי לא ריקמה אסורא איכא מלקות ליכא דלאו שרץ הוא: גיעולי

בזדרת. פי' הקונט' כדור פלוט"א בלע"ז משמע דגרס כודרת כרי"ש דכדור שהוא פלוט"א אחרונה כרי"ש כדאמר בחגיגה (ט) (דף א) דברי חכמים כדרכות ככדור של צנות ומהא דכתיב (ישעיה כב) **זנוף יצנך [לנפה]** כדור אל ארץ רחבת ידים ופי' שם צנונתם פלוט"א אין ראיה ממש דל"כ הוה ליה למימר ככדור אלא אומר ר"ת דקף שימוש הוא כגר שהולך וגולה אל ארץ רחבת ידים במקום שאין מכירים אותו דור כמו (מלכים פד) (גר) מדור בזהלי רשע ובסוף פרק אין מעמידין (ע"ז דף מ. ג) גרים צנונת' כודרת דל"ת ופירש עגולה כד: **סימנין** א"ו דאורייתא. אומר ר"ת דוקא סימני ביצים משום דאיכא דעורב דדמו לזיונה אבל סימני עוצרי דגים דאורייתא יש לסמוך עליהם כדאמר סוף פרק אין מעמידין (ע"ז דף מ. ג) דאמר רב קרבי דגים אין נקחין אלא מן המומחה ופריך ל"ל מומחה לדוק צסימנין דמיא כסימני ביצים כו' ומשני שנימוחו ולא משני סימנים לאו דאורייתא וכי תימא משום דמשמע ליה דכל ענין אין ניקחין אלא מן המומחה אפילו אמר של דג פלוני וטהור דלא היה ראוי לסמוך עליו דעל כרחק לא איירי בכל ענין דצואמר מלכתים נקחים אף שלא מן המומחה ועל זה אנו סומכים לאכול אותו דגים שקורין צברט"א בלע"ז ואפילו לא ידעין אם נשרו הקשקשין בשעה שעולה מן המים סמנין אסימני עוצרי דגים ומיהו צירושלמי משמע דאין דגים סימני עוצרי דגים דגרסי' התם נתן זר אבא קס קמיה דשמואל אמר ידענא מפרשא זן עוצרי דגים טהורים לעובדי דגים טמאים עוצרי דגים טמאים עגולים עוצרי דגים טהורים ארוכים אחזי ליה (דדהר צקליפתה) אמר ליה כוה מהו א"ל טמא אמר ליה לא זיש לי דאמרת על טהור טמא אלא סופך לומר על טמא טהור אלמא אין צדקין צסימנין כדהדר ליה שמואל לנתן זר אבא ומשמע אפי' על סימני הצרייתא אין לסמוך מדלא אמר לו שידוק צסימני הצרייתא וגם מה שאמר נתן זר אבא הן סימני הצרייתא והש"ס דידן הוה מני לשנוי הכי אלא דשפיר קא משני ומה שאנו לוקחין מן העובדי כוכבים ביצים אע"פ שאינם אומרים

א"עוברי דגים (ו) ותניא גבי ביצים (ז) אלו הן סימני ביצים כל שכודרת ועגולגולת ראשה אחד כד וראשה אחד חד טהורה ב' ראשיה כדון או ב' ראשיה חדין טמאין (ח) חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים טהורה חלמון מבחוץ וחלמון מבפנים טמאה חלמון וחלבון מעורבין זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ לא צריכא דחתוכות וליבודק בחלמון וחלבון בטרופות בקערה וכה"ג מי זבנינן מינייהו והא תניא (ט) אין מוכרין ביצת טרפה לעובד כוכבים אלא א"כ טרופה בקערה לפיכך אין לוקחין מהם ביצים טרופות בקערה אלא אמר ר' יורא סימנין לאו דאורייתא דאי לא תימא הכי הא דאמר רב אסי (י) שמונה ספיקות הן ליבודק בביצים דידהו אלא ש"מ סימנין לאו דאורייתא אלא למאי הלכתא קתני לה הכי קאמר ר' ב' ראשיה כדון או ב' ראשיה חדין או חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים ודאי טמאה רישיה חד חד רישיה חד כד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים ואמר לך של עוף פלוני וטהור הוא סמוך עליהם בסתמא לא תסמוך עליהם דאיכא דעורבא דמי לזיונה אמר מר חלבון וחלמון מעורבין זה בזה בידוע שהיא ביצת השרץ למאי הלכתא אמר רב עוקבא בר חמא לומר שאם ריקמה וניקבה (י) (בבערשה מטמא) מתקף לה רבינא ודלמא דנחש היא אלא אמר רבא דשאם ריקמה ואכלה לוקה עליה משום שרץ השרץ על הארץ אי הכי מאי איריא דטמאה אפילו דטהורה גמי (י) דתניא וכל השרץ השרץ על הארץ לרבות

תורה אור השלם

1. וכל השרץ השרץ על הארץ שרץ הוא לא יאכל: ויקרא יא מא

לענין רש"י

פלוט"א (פלוט"א). כדור. פלוט"א (פלוט"א). שטוח. אלבוין (אלבוין). חלבון (חלבון). מוי"ל (מוי"ל). חלמון (חלבון).

מוסף רש"י

אלו הן סימני ביצים. של עוף טהור (ע"ז). שזודרת. משוכה שרפה בלשה אחד והולכת ומקצת ומשכט עגולה (ע"ש). ועגולגולת. עגולה מצדיה ומגלגלת דלון צריכה לתמים (ע"ש). ראשה אחד כד. רמז פלוט"א בלע"ז. לומר עשוי כד שרפה מתמחו בית מושבו (ע"ש). חלבון. אלנטי"ל (ע"ש). חלמון. מוי"ל (ע"ש). ביצת השרץ. כז והלטאה מנילי ביצים הן. כז הוא מוי"ל בלע"ז. היומה לפרשה. ופקא מיה דלס ריקמה ויקבה מטמא כנגע (ע"ש).

רבינו גרשום

חלבון זהו לובן של ביצה: הוא במאי עסקין בחתוכות. כלומר שהקליפה החוכה ואין יכול להיכרע באותה סימנין: ולבודק בחלבון שאינן שחור לקליפה הן והקליפה שבורה יכול להכיר בקערה אם חלמון מבפנים: בטורפות בקערה שאין יכול להכיר והתניא אין מוכרין ביצת טרפה לעובד כוכבים א"כ טרופה בקערה לפי שאין לוקחין ממנו ביצים טרופות ואין להוש שמה ימכרם לישראל: אלא א"ר יורא סימנין לאו דאורייתא. כלומר סימני ביצים: שאם ריקמה וניקבה (י) שנקבה הציור בתוכה דמי כשרץ עצמו ומטמא בכעדה: ואמאי מטמא בכעדה שכן חומט תחיל' ברייתו בכעדה: ודילמא דנחש הוא כלומר נחש לא מטמא שאין מטמאין אלא מוכרין וקרא אסמכתא בעלמא כלומר ביצת השרץ שריקמה וניקבה ואכלה לוקה משום שרץ השרץ על הארץ מדאורייתא אבל אפרוחים שלא נפתחו עיניהם מוכרין לוקה וקרא אסמכתא

(א) נראה דל"ל עיקר השקן כמותו דמי כשן עלמו וכו'.

גליון הש"ס

גמ' אין מוכרים ביצת טריפה. כד"ף הניכסא נבילה:

שיטה מקובצת

אין בסמוך דרישה ביצת טמא דאסירא מדכתיב ואת בת היענה למה לי ובהלכות גדולות בהלכות גיד הנשה משמע דקא דבת היענה לא אצטרך לגופיה אלא למידק מיניה וכו' ונ"ב וכל תוס' חיצוניות פ"ק דבבב"ק קשה לר"י מאי קאמר מנין לביצת טמאה שהיא אסורה וכו' ת"ל דכל היוצא מן הטמא וכו' ור"י דה"ק מנין לביצת טמאה שהיא אסורה וביצת טהורה מותרת דס"א דאסורה משום אבר מן החי ול"ל דאיכ' ה"ל למימר מנין לביצת טהורה שהיא מותרת ועוד דנפקא לן ביצת טהורה שמותרת מתקף לה ולא לכלבין דמפטינן מיניה עוף טהור (טהור) (ט"ז) ונראה לר"י לפרש וכו' ככתוב בתוס' ועוד פי' הר"ם דקביע מנין לביצה שאסורה וחשבה כרייה שלא להחבטל ברוב ולהכי מיייתי קרא דקיי ליה בת היענה. ולפי' ר"י ניחא דקאמר שאם ריקמה ואכלה לוקה וקשה למה לי ריקמה חפוק ליה דכל היוצא מן הטמא וכו' ולהאי דפי' ר"י ניחא דאי לא ריקמה אמרין דלא לקי עלה הויאיל ואף ביצה טהורה היא אבר מן החי ושרייה כי מני הוי דשרץ שיי דדווקא בביצת עוף טהור חזינן אסור מבת היענה אבל בביצת השרץ לא שפטינן ע"כ שם:

דעוף טהור שריא דס"ד אמינא דאסירא משום דלא אשכח מידי דלתי ממי ושריא כדאמר צ"ק דבכורות (דף א) גבי חלב של בהמה טהורה דבעי התם קרא למשרי ואין הלשון משמע כן דקאמר מנין לביצת טהורה שמותרת ונראה לפרש דביצת עוף טהור נפקא לן דשרי מדדרישין לקמן (דף קמ.) גבי שלוח הקן תקח לך ולא לכלבין דממעטינן מיניה עוף טהור רוצץ על ביצי עוף טמא ולהכי אצטרך בת היענה לאסור ביצי עוף טמא דס"ד דשרי משום דליכא מידי דלתי ממי ושריה רחמנא ויך ביצה כי אבר מן החי היא ושריה רחמנא הלכך הויא שריא אפילו בעוף טמא ודיוקא דלך ולא לכלבין הוה אוקמינן אאפרוחים טמאים אבל ביצים לישתרו דכה"ג קאמר צ"ק דבכורות (דף א) גבי חלב בהמה טמאה והשתא ניחא הא דנקט' ביצת שרץ דוקא ריקמה אסירא ואי לא ריקמה שריא מטעם חידוש כמו דעוף טהור שצעופות הוא דכתיב קרא דבת היענה ולא צטרך ומיהו קשה ליה לומר דביצת השרץ לא ילפי מביצת עוף טמא כל שכן ביצת טרפה וצריש מסכת ביצה (דף ב:) משמע דאסירא מדאורייתא וי"ל דמסכתא דעוף